

Ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan pituus

ASIAN VIREILLETULO

Tuomioistuinlain 3 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan hovioikeuden on ilmoitettava valtioneuvoston oikeuskanslerille tietoonsa tulleista seikoista, jotka saattavat johtaa virkasyytteen nostamiseen hovioikeudessa.

Helsingin hovioikeus on 21.3.2025 mainitussa tarkoituksessa ilmoittanut, että Helsingin kärjäoikeus oli 25.11.2024 asiassa dnro R 706/2024/9120 antamallaan tuomiolla nro 10229902 tuominut vastaajalle rikoslain 2 b luvun 1 §:n 1 momentin vastaisesti liian lyhyen koeajan.

SELVITYS

Puheenjohtajana asiassa toiminut Helsingin kärjäoikeuden kärjätuomari on antanut asiasta apulaisoikeuskanslerin häneltä pyytämän selvityksen ja kärjäoikeuden laamanni lausuntonsa.

Kärjätuomari on todennut selvityksessään, että vastaajalle tuomitun ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajaksi on epähuomiossa kirjattu tuomioon 30.6.2025, vaikka hän oli ohjeistaessaan kärjäsihteeriä laatimaan asian tuomiolauselmat AIPA-järjestelmään pyytänyt merkitsemään koeajan päättymään 30.6.2026. Tuomiolauselmalle koeaika oli kuitenkin kirjattu vuosiluvun osalta väärin, eikä kärjätuomari ole selvityksensä mukaan virhettä huomannut tuomiolauselmia tarkastaessaan. Kärjätuomarin mukaan asiassa on siten tosiasiaa kyse kirjoitusvirheestä.

Käräjätuomari on esittänyt selvityksessään toivomuksen, että tietojärjestelmään saataisiin ominaisuus, joka estäisi tämänkaltaiset virheet kokonaan eli tuomitsemasta lainvastaista koeaikaa. Hän on myöntänyt menetelleensä huolimattomasti tuomiolauselmää tarkastaessaan, minkä vuoksi tuomio on kyseiseltä osin lainvastainen. Käräjätuomari on ilmoittanut pyrkivänsä jatkossa toimimaan huolellisemmin.

RATKAISU

Rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentin mukaan, kun vankeus tuomitaan ehdollisena, rangaistuksen täytäntöönpano lykkääntyy koeajaksi. Ehdollisen vankeuden koeaika on vähintään vuosi ja enintään kolme vuotta. Koeaika alkaa tuomion julistamisesta tai antamisesta.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on oltava virkatoimissaan huolellinen.

Käräjätuomari on menetellyt virheellisesti määrätessään vastaajalle 25.11.2024 tuomitsemansa ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan päättymään 30.6.2025.

Apulaisoikeuskansleri on 3.4.2025 antanut tuomioistuinten käytössä olevien tietojärjestelmien kehittämistä koskevan ratkaisun dnro [OKV/2521/70/2022](#), jossa on todettu, että oikeuskanslerin laillisuusvalvontakäytännössä on pidetty lainkäyttöä tukevan automaation kehittämistä tärkeänä. Tuomitsemistoimintaa tukevan automaation mahdollinen kehittyminen ei sinällään poista tuomarin vastuuta lainkäytön lainmukaisuudesta, eikä tietojärjestelmien ratkaisutoimintaa tukevien toiminnallisuuksien puuttuminen oikeudellisesti hyväksyttävällä tavalla selitä lainkäytössä tapahtuvia virheitä. Apulaisoikeuskansleri on lähettänyt päätöksensä Tuomioistuinvirastolle hyödynnettäväksi AIPA-järjestelmää edelleen kehitettäessä ja pyytänyt sitä ilmoittamaan 31.10.2025 mennessä, miten järjestelmää tullaan jatkossa kehittämään.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan, jos virkamies, julkisyhteisön työntekijä tai muu henkilö julkista tehtävää hoitaessaan on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, oikeuskansleri voi antaa asianomaiselle huomautuksen vastaisen varalle, mikäli hän ei harkitse olevan aihetta syytteen nostamiseen.

Vastaajalle oli käräjätuomarin huolimattomuuden seurauksena määrätty huomattavasti rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentissa säädettyä yhden vuoden vähimmäisaikaa lyhyempi koeaika. Oikeuskanslerin ratkaisukäytännössä vastaavanlaisesta virheestä on vakiintuneesti annettu seuraamukseksi huomautus (ks. esim. apulaisoikeuskanslerin päätös 29.2.2024 dnro [OKV/1507/30/2023](#) ja päätökseni 2.8.2023 dnro [OKV/2/30/2023](#)).

Annan käräjätuomarille hänen mainitusta virheellisestä menettelystään valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun huomautuksen.

Lähetän päätökseni tiedoksi asiasta ilmoittaneelle Helsingin hovioikeudelle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Marianne Mettovaara